

# LOV OG EVANGELIUM

Oppbyggelig blad gitt ut av Norsk Luth. Lekmannsmisjon

Nr. 4

April 1974

10. årgang

## Hva er kristendom?

Av Øyvind Andersen

I dag er vi kommet til den siste laksjonen i denne rekken, og da skal vi fortsette med det jeg nevnte i forrige leksjon, nemlig hvordan en kristen kan få seier over sin synd.

Vi skal ta utgangspunkt i Rom. 6, 1-14: Der vi skal lese de første 14 vers. Men innen vi går videre skal vi samle tankene i bøn. Vi kommer til deg Herre Jesus Kristus og ber at du vil leve ditt liv i gjennom oss, og det ber vi om i ditt navn. Så takker vi fordi du har gitt oss det løfte og denne rett til å be om det. Amen.

I vår forrige leksjon snakket vi om at det å være en kristen, det vil si leve som en kristen, med det vi kaller helliggjørelse, er at Jesus mer og mer får makt og innflytelse over oss, at Jesus mer og mer får utfolde sitt liv igjennom oss, og at det gamle menneske tilsvarende taper sin innflytelse over oss. Da blir det en ny fred, en ny måte å være på, fordi det er blitt et nytt innhold i oss. Dette fører med seg nye forhold på alle måter, i tankegang, i følelsesliv, tenkemåte, væremåte, hvordan vi er overfor våre medmennsker, og hvordan vi er på alle områder av vårt liv. I denne sammenheng melder også spørsmålet seg om seier over synd.

Det svar som Bibelen rent prinsipielt gir på spørsmålet om seier over synd er at det skjer ved å se på Jesus. Vi tror at vi skal

gå og vente på kraft, og be Gud om kraft, og så få den. Når vi så har fått kraften skal vi bruke den mot fristelser, imot det gamle menneske og så seire, med det resultat at den som er av sannheten ber og ber og kommer til kort, og det hele resulterer i at fristelser og det gamle menneske tar overhånd, til tross for at en erkjenner at en ingenting kan av egen kraft og det er bare Guds kraft som må hjelpe en. Feilen er den, som vi også antydde i vår forrige leksjon: i kampen imot synden går en en annen vei enn den Guds ord anviser, en kjemper med andre midler enn Guds ord har gitt oss å kjempe med. Når det er spørsmål om seier over synd, svarer Bibelen ganske eikelt at det skjer ved å se på Jesus. Og vi har tidligere sitert fra Hebr. 12: «Derfor, da vi har så store en sky av vidner omkring oss, så la oss avlegge alt som tynger og synden som henger så fast ved oss, og med tolmødighet løpe i den kamp som er oss foresatt, i det vi ser på troens opphavsmann og fullender Jesus. Det å seire over synden, avlegge alt som tynger, skjer i og med å se på Jesus, han som er troens opphavsmann og fullender.

Hvordan skjer så det? Ved å se på Guds ord. Og her er det nå vi skal lese fra Rom. 6, 1-14. «Hva skal vi da si, skal vi holde ved i synden, forat nåden kan bli des større? Langt

derifra ! Vi som er avdød fra synden, hvorledes skulle vi ennå leve i den eller vet I ikke at alle dem som ble døpt til Jesus Kristus ble døpt til hans død? Vi ble altså begravet med ham ved dåpen til døden, forat likesom Kristus ble opreist fra de døde ved Faderens herlighet, så skal også vi vandre i et nytt levnet. For er vi blitt forenet med ham ved likheten med dens død, så skal vi også bli det ved likheten med hans opstandelse, da vi jo vet dette at vårt gamle menneske ble korsf. med ham forat syndelegemet skulle bli til intet, så vi ikke mere skal tjene synden. For den som er død, er rettferdiggjort fra synden. Men er vi død med Kristus, da tror vi at vi også skal leve med ham, fordi vi vet at efterat Kristus er opstanden fra de døde, dør han ikke mere. Døden har ikke mere noen makt over ham, for sin død, den døde han en gang for synden, men sitt liv, det lever han for Gud. Såleis skal også I akte eder som døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus. La derfor ikke synden herske i eders dødelige legeme, så I lyder dets lyster. By heller ikke eders lemmer frem for synden som urettferdighets våpen, men by eder frem for Gud som de som av døde er blitt levende, og eders lemmer som rettferdighets våpen for Gud ! For synden skal ikke herske over eder. I er jo ikke under loven, men under nåden.»

Her hører vi at vi er forenet med Jesus ved troen på ham, at vi er døpt til ham, så skal vi få seier over det gamle menneske. Du merker her at en Kristen har det gamle menneske i seg, han blir ikke kvitt det mens han er her i verden. Når det står i vers 6 at syndelegemet skal bli til intet, betyr ikke det at du blir kvitt det, men det betyr at det blir maktesløst, det mister sitt herredømme over oss. En kristen har altså sitt gamle menneske i seg, og det må han rekne med. Dette gamle menneske kan heller ikke forbedres.

seier over synden gjør at vi kommer til å løses fra det gamle menneskes makt og innflytelse, og merk deg at det skjer ved vårt forhold til Jesus, og bare ved vårt forhold til Jesus.

Hvordan skal jeg få oppleve det, spør du. Og her vil jeg gå like til vers 6 og peke på det som står der : Da vi jo vet dette (egentlig : da vi jo erkjenner dette). Her er ikke tale om en viten, en teori, her er tale om et budskap som vi hører og som vi tar imot, et virkelig personlig kjennskap som et menneske får det når han hører Gud forkynner noe, og selv tar imot det som blir han forkynt.

Forat vi skal få seier over det gamle menneske, er det noe Gud må få forkynne oss og som vi må ta imot og gjøre bruk av, og der ligger selve hemmeligheten i å bli løst fra det gamle menneskes makt og herredømme. Hva er da dette, spør du. Hør nå her : Da vi jo erkjenner dette, *at vårt gamle menneske ble korsfestet med Ham*. Gud forkynner deg at ditt gamle menneske ble korsfestet med Jesus. Da Jesus døde, døde egentlig vi, i Guds øyne. Gud gjorde seg ferdig med oss på Golgata kors, egentlig. Professor Odland sier : På Golgata Kors ble syndens makt prinsipielt brutt ved Jesu død. Hvis vi forstår hva han mener, så er det meget godt sagt. Da Jesus døde, da døde du, er du klar over det? Det er dette apostelen taler om da han sier : Jeg er korsfestet med Kristus, jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg (Gal. 2, 20) Ja, sier du, men det er jo så fullt av synd i meg, jeg kjenner det onde, jeg fristes til å være sløv og kald, jeg kjenner meg død og likegyldig, jeg har ulyst til Gud og ulyst til å lese Guds ord, og jeg kjenner lyst til fristelser og synd og meget annet. Ja, dette er sant, for alt dette sitter i ditt gamle menneske, og jeg skal si deg (som jeg forresten har sagt før) at ditt gamle menneske er intet mindre enn Gud-fiendtlig, og kommer aldri til å bli noe annet, det ser du i Rom. 8, 7. Du skal ikke vente noe annet av deg selv enn dette !

### Bladet Lov og Evangelium

Bladet blir sendt gratis til alle som sender eksp. navn og adr. Blir halde oppe med frivillige gaver

Red. Amund Lid, tlf. 75, Norheimsund  
og post 5600 Norheimsund

Eksp.: M. Skumsnes, Horneland, Stord  
Postgiro : 42887, Stord

Utgjevarposstad : 5400 Stord  
*Noskk uthersk Lekmannsmisjon :*

Formann : Olav A. Dahl,  
boks 95, 5401 Stord. Tlf. (054)10 482

Kass. Sverre Bøhn, Norheimsund  
postgiro nr. 66213

Bankgiro : Vikøy Sparebank  
Norheimsund 3530.07.09492

Men du som sier det, nå skal du høre : Guds ord sier til noen : I er jo død og eders liv er skjult med Kristus i Gud (Kolles. 3, 3) I er jo død, og eders liv er skjult med Kristus i Gud. Hvordan var de menneskene? I vers fem i samme kap. altså to vers nedenfor, står det : Så død da eders jordiske lemmer, utukt urenheter, brynde, ond lyst og havesyke som er avgudsdyrkelse. Og litt lenger nede står det : Lyv ikke mot hverandre, brødre o.s.v Det er sterke formaninger, det er formaninger som i hvertfall viser at de som dette er skrevet til er alt annet enn syndfrie. Apostelen vet hvordan det er, han vet hva for slags formaninger de trenger, og han gir dem også disse formaninger, men samtidig sier han til dem med fullt vitende om alt dette : *Men I er jo død, og eders liv er skjult med Kristus i Gud.*

Nå sier jeg til deg som sitter og hører på meg i dag : Du er jo død, og ditt liv er skjult med Kristus i Gud ! Det du er i deg selv, det ble korsfestet med Kristus på Golgata kors. Visseleg er det ennå ikke dødt i deg, det er sikkert nok, men allikevel ble det kors-

festet med Jesus og du er død i Guds øyne, og Skriften sier du er død, og ditt liv er skjult med Kristus i Gud. Du har altså et liv i Kristus, og som du eier like sikkert som du tror på Ham. Men du kan ikke se og føle eller kjenne dette livet, det er ikke sansbart for dine sanser ennå. Men det står i Kolles. 3, 4: Når Kristus vårt liv åpenbares, da skal også I åpenbares med Ham i herlighet. Dette sier også Guds ord til deg ! Du som tror på Jesus, du er korsfestet med Ham, du har et liv i Ham som er ditt liv, fordi Jesus selv er ditt liv. Ditt liv er ikke en ting, Jesus en annen, men det Jesus er, slik han åpenbares ved Faderens høyre hånd nu, slik er han ditt liv, og slik lever han også i ditt eget hjerte ver troen på ham. Og nå forstår du at du skal begynne å regne med dette. Gud forkynner deg dette at ditt gamle menneske *ble* korsfestet med ham. Nå gjelder det at du tar dette til etterretning og gjør bruk av det. Då kommer du til å oppleve det som står videre i Rom. 6, 6 : Syndelegemet ble til intet. Som jeg sa nettopp betyr det, syndelegemet, det gamle menneske i deg, mister sitt herredømme, sin avgjørende innflytelse over deg, selv om du ennå har det i deg så vi ikke mere skal tjene synden. Vel er synden i oss, men den kommer ikke til å utfolde noe herredømme, tvert om vi kommer til å herske over den, og ikke den over oss. Vi kommer ikke til å tjene synden.

Dette kommer av at jeg eier Jesus. Jesus døde min død, og Jesus er selv mitt liv.

Og for nå å gjøre det kort, så går vi like til vers 11 i Rom. 6 : Således skal også i akte eder selv (Etter grunnteksten står det egentlig : Således skal også I regne eder selv) som døde for synden, men levende for Gud. Altså begge deler i Kristus Jesus. Jeg ville gjerne ha holdt på den oversettelsen regne eder selv, av den grunn at det er det uttrykket som er brukt i det 4. kap. i Romerbrevet. Der står at vi er tilregnet rettferdighet uten gjerninger, det vil si av Gud



vi som tror på Jesus. Vi er tilregnet det vi ikke er. Hadde vi vært det, behøvde vi ikke bli tilregnet det. Og vi er ikke tilregnet synd. Altså det som vi er, det er vi fra-regnet. Hviss vi ikke hadde vært slik, da hadde vi ikke behøvt å bli fra-regnet det. Altså det som gjør oss til kristne, det som gjør oss til Guds barn og rettferdige i Guds øyne, er at Gud tilregner oss det som Jesus er og har gjort, og så tilregner han oss ikke, det som vi selv er og har gjort. Med tanke på vårt liv som kristne, blir vi bedt om å gjøre det samme, i kap. 6. For å få seier over synden, blir vi bedt om å regne oss selv slik som Gud regner oss. Han regner oss ikke etter det vi er i oss selv, men etter Jesus. Så blir vi bedt om å regne oss som døde i forhold til synden, levende i forhold til Gud, og begge deler i Jesus. Fordi jeg er død med Jesus, og jeg lever med Jesus. Jesus døde min død, og har vært mitt liv, begge deler har jeg i Ham. Dette vil Gud at jeg skal regne med.

Men merk deg hvor nøyaktig Guds ord sier dette, Guds ord sier ikke at du skal akte synden i deg for død, for den er ikke død, og det vet du, tvert om den skal du erkjenne og bekjenne slik som den er, men du skal akte deg selv som død i forhold til ditt gamle menneske. Du skal si til deg selv, når du kjenner deg kald og død og tom, når du kjenner ulyst til Gud, eller du kjenner lyst til det som du vet er Gud imot, så skal du si til deg selv: Dette har Jesus kjøpt meg fri ifra, dette er mitt gamle menneske, dette var det jeg ble korsfestet fra med Jesus, i Jesus er jeg allerede avdød fra dette som ennå ikke er dødt i meg. Så vil jeg akte meg som død fra dette, og så vil jeg prise Gud for at jeg har et liv i Guds egen Sønn, og for at dette er mitt egentlige og rettmessige liv. Jesus han er jo blitt meg. Faktisk, han gikk så helt og fullt i mitt sted at han faktisk er blitt meg. Det er Luther som sier det på den måten. Dog vi er forskjellige, det er

sant, men han gikk så helt og fullt i vårt sted, og Jesus er virkelig ditt liv, og det er dette Gud ber deg om å regne med.

Prøv nå når fristelsen kommer, å akte deg død for den fristelsen, regn deg som levende for Gud i Jesus, vent ikke noe annet enn det som er galt av deg selv, og regn med at Jesus han er alt hva du trenger, han er selve ditt liv, og det er ditt eget rettmessige liv, selv om du ikke er i stand til å føle det. Du skal regne deg, sier Gud, som levende for Gud i Jesus Kristus. Prøv det! Det går ikke så lett å prøve det, det blir en kamp, men denne kamp kaller Guds ord for troens gode strid. Den kampen som vi er så tilbøyelige til å kjempe ut fra oss selv, blant annet ved å be Gud om kraft og slike ting, den vil jeg karakterisere som egenrettferdighetens dårlige strid. Men det å akte seg som død for synden, men levende for Gud i Kristus, det er etter Guds ord *troens gode strid*. Det kan bli temmelig kampfullt, men jeg kan si deg det, ikke bare ut fra Guds ord men også ut fra personlig erfaring, at når jeg får akte meg som død for synden og levende for Gud i Jesus, da får ikke synden tak i meg. Det er underlig, men da kommer Jesus meg så nær, og da skjer det som står videre i Rom. 6. Jeg får lov å by meg frem for Gud, som den som fra døde er blitt levende og mine lemmer som rettferdighets våpen for Gud.

Det er en stor hemmelighet her, forstår du. Ikke vent på noen ting, ikke vent på å bli annerledes, regn deg slik som Guds ord sier, som vi nettopp har talt om, og så by dine lemmer frem for Jesus mens du har det slik som du har det. Så skal du se noe merkelig. Det onde får ikke tak i deg, og i steden kommer Jesus til å bruke deg, det er helt sikkert. Dine lemmer blir akkurat det som Guds ord sier i denne sammenheng, rettferdighets våpen for Gud. Du blir aktiv i kampen mot det onde, og du blir meget brukbar i Herrens tjeneste, fordi Herren selv lever i deg og det er Herren selv som gjør sine

gjerninger gjennom deg.

På den måten kommer ikke synden til å herske over oss. Du la merke til det jeg sa i forbindelse med det jeg leste fra Romerne 6, 14. Det står en fremtidsform der, det står ikke en bydeform, synden *kommer ikke til* å herske over eder, I er jo ikke under loven, men under nåden. Så lenge du strir med deg selv, kommer synden til å herske, så lenge du venter på kraft kommer også synden til å herske, men når du akter deg som død i forhold til deg selv og levende i Jesus, mister det gamle mennesket taket på deg. Det gamle menneske klarer ikke det at

du akter deg som død for det, og så kommer Jesus til å leve i deg.

Og så kan vi få lov til å sammenfatte det alt i dette ord, som jeg gjerne vil få slutte med som min egen personlige bekjennelse: «Jeg er korsfestet med Kristus, jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg, og det livet jeg nu lever i kjødet, det lever jeg i troen på Guds Sønn som elsket meg og gav seg selv for meg» (Galat. 2, 20). Amen.

*Avskrive etter lydband frå bibelkurs  
halde i Norea Radio, med løyve frå  
Øivind Andersen og Norea.*

## Josefs ermekjolar. II.

Av Odd Dyrøy

Men Herren var med Josef, så han blei ein mann som alt gjekk vel for. (1. Mosebok 39, 2).

For Josef kjendest det nok ikkje slik at alt gjekk vel for han. På den lange ferda frå Kananslandet til Egypten, hadde nok sjelefienden både lokka og spotta. Han sa nok omlag slik: «Du har teke feil, Josef, du er ein hovmodig kar som vil vera betre enn alle andre, du skulle ikkje fortalt om dine store draumar, nå får du det som fortent - Den listige slange er den same til alle tider. - Snakkesalig er han, og full av løgn. Det var ei dårleg selskapsreis Josef hadde, men høyr kva der står skrive: Herren var med Josef!

Josef visste nok ikkje at Herren hadde ein ny og rein ermekjole hangande i Potifars hus. Men slik er Herren — ja, slik er han. For det er han som har rive sund, men han vil og lækja oss, han slo, men han vil og fetla oss, seier Herren. Kva eg gjer, det veit du ikkje nå, Josef, men du skal skyna det sidan.

Dei Herren fekk gi stor nåde og eit stort kall, dei fekk også, så langt eg kan sjå i

Guds ord, den tyngste liding og truesprøve. Tenk berre på Abraham, Job, Peter og Paulus.

Her i Potifars hus skulle Josef møta noko han ikkje rekna med. Alt såg ut til å gå så godt. Han blei godt lika av husbonden sin, av di han var trugen i arbeidet sitt, og han blei sett over og fekk rå med alt det huset åtte. Er eg og du slik i vår heim og på vår arbeidsplass? Truleg kunne det vore meir av det imellom oss.

Josef treivst så godt her. Han hadde fått ny ermekjole på, og alt såg ut for å laga seg så godt for han.

Men all verda ligg i det vonde, og Herren sparte heller ikkje sitt barn og tenar. Kona til Potifar, som er eit bilete på denne verda, ho smilte, lokka og truga. Slik er denne verda si ånd og denne verda sitt liv. Denne ånd hadde og teke plass i hjarta til brørne åt Josef, difor kunne dei selja han så billigt og senda den blodsulka kjolen til sin eigen far. Det er ei evig sanning at denne verda sin Gud har forblinda dei vantruande sitt sinn.

Kva gjer du ungdom når verda lokkar? Kva

gjer du manndom når verda sin rikdom lokkar og smiler imot deg? Kva gjer du alderdom når du prøver å glemma fortida, og oppgjerdet sin dag står for døra? I hans bok som sit på kongsstolen der er alt oppskrive.

Potifar si kona — denne verda — har vel aldri lokka slik som idag, og har vel heller aldri hatt så mange villige og trugne tenarar. Aldri før har vel heller menneske blitt så lurt, bedåra og bedregne som i dag.

Herren ropar til oss ennå ein gong: Elska ikkje verda, og ikkje dei ting som er i verda, for verda og hennar lyst forgår! Det ferdast mange, som eg tidt har sagt dykk og nå ennå med tårer seier, som er fiendar av Kristi kors, dei som endar med fortaping, som har buken til sin gud, og som set si æra i si skam, dei som trår etter dei jordiske ting.

Josef han rømde, rømde for å berga livet, og lukkeleg var og er du. Kva gjer du når verda lokkar og freistar deg? Den som er fødd av Gud og elsker livet i Gud, han flyr frå den tyning i verda som kjem av lysta.

Men Josef hadde vel vanskeleg for å sjå at det førde til lukka for han. For det står skrive at ermekjolen blei dregen av han, og så sto Josef ennå ein gong åleine i eit framand land. Utan husbond, utan matmor, utan vener og forsvararar, og han enda i fengsel. Slik er denne verda. Den tar all reinleik og æra, for det er løgna og urettferda som rår. Den gir også ein kledning, men den er svart. Den er sulka og farga av synd, urettferd og ureinskap, skuld, sorg og liding, og den fører til fangenskap og trældom og til slutt til ei evig fortaping.

Josef fekk nok besøk av sjelefienden: Kva nå Josef? Du skulle ikkje vore så strí. Du må koma ihug at du er i framant land, og dette er folket sin måte å leva på her, du må vera som dei andre. Ser du nå ikkje kva dette har kosta deg, at dette blir din undergang?

Her ropar Guds ord til oss: Han valde heller å lida vondt saman med Guds folk, framfor ei kortvarig nyting av synda, for han heldt

Kristi vanæra for større rikdom enn Egyptens skattar. Skrifta seier også at vona gjer oss ikkje til skamme, av di Guds kjærleik er utrend i hjarto våre ved den Heilage Ande, som er oss gjeven.

Som Gud var med Josef på reisa til Egypten og i Potifars hus, slik var han også med han nå i prøvinga si stund. Han visste sjølv kva han ville gjera med Josef, og kva dette skulle føra til. Dette til stor trøst for alle som blir fråtekne all æra og står ribba for alt. Høyr: Løgn, urett og vanæra eller falske og løgnaktige tungar, kan aldri hindra Guds hjelpande og frelsande hand og hans pløn med sine.

Her blei fengslet til stor nytte for Josef, større enn all medgang og æra i potifars hus. Slik er Guds vegar også i dag.

Men mange er nok dei som for alltid slo seg ned i dette synda sitt hus, i staden for å røma. Her kan me berre tenkja på Lot og hans huslyd, på Demas og andre frå Skrifta. Endå David tilbringa ei tid av sitt liv der.

Å gå Guds veg, å røma frå synda, det kan kosta alt i denne verda, endå dei store draumar og syner. Slik blei det for Josef, i første omgang, men det fører til Guds rike vel-signing lengere fram.

Det same ser me hjå Paulus (2. Kor. 12, 7). Han talar der om ein torn i kjøtet, ein Satans engel som slår meg, så eg ikkje skal ovmoda meg. Han får eit underleg svar: *Min nåde er deg nok!*

Slik var Gud mot Josef, og han var fornøgd med Guds nåde og leiing, både innanfor fengslet sine murar og utanfor. Både han og Paulua var vel til mode i liding og trengsler for Kristi skuld. Når eg er vannmektig, då er eg sterk, utan den synlege ermekjole.

## Bekjennelsen

Ved å følge med i debatten om de forskjellige ting, kommer det ofte frem at vi må holde fast ved bekjennelsen eller læren. Og det tror jeg er helt nødvendig, da det står skrevet om de første kristne at de holdt trolig fast ved apostlenes lære (Ap.gj. 2, og Skriften formaner oss til å holde fast på bekjennelsen av vår tro og vårt håp (Hebr. 4, 14 og 10, 23). Det er så visst ikke likegøldig hva vi tror og bekjenner.

Men et menneske kan vel holde fast ved bekjennelsen, uten å være kommet til troen og bli gjenfødt. Blir et slikt menneske godtatt som en kristen på grunn av sin bekjennelse, er ikke det litt for lettvtint? Stiller ikke Guds ord andre krav enn kunnskap og bekjennelse? Hva krav stilles når en forkynner blir godtatt og innviet? Vi hadde en kristen leder som jeg sto i kontakt med gjennom mange år. Når det ble tale om å kalle en forkynner, var det første han spurte om: *Har han gnisten?* Hadde vedkommende ikke det, da ville han ikke ha ham. Stiller lederne for misjonene slike krav til en forkynner idag? Jeg frykter for at mange ser mer på kunnskap og utdanning og ferdighet til å tale, enn på om vedkommende har gnisten. Dette med gnisten, er noe man ikke kan lære seg til, det må fåes fra høyeste hold — fra himmelen.

Men det triste er å legge merke til at mange som hadde gnisten da de begynte som forkynnere, de har mistet den i løpet av noen år.

Til jul fikk jeg brev fra en venn i Sverige, der stilte han meg et spørsmål. Han skriver at i dag sat jeg og hørte en prost tale i radio. Det var så luthersk og Roseniansk alt sammen, men uff så tørt. Kan du si meg årsaken?

Hva skal vi svare på et slikt spørsmål? Mon tro om det ikke er gnisten som mangler? Den som fører budskapet over til hjerte og samvittighet, slik at det blir liv og mat for sjelen.

Det samme som denne venn i Sverige opplevde, det har vel også mange av oss her i Norge opplevet. I den stilling jeg nu er, har jeg liten anledning til å høre Guds ord andre steder enn i radio, men jeg må tilstå at det er mange ganger jeg ingen forbindelse får. Bedre er det når du av og til får takke Gud for det du hørte. Forkynnelsen kan være både Luthersk og Roseniansk, men der er noe i overføringen som mangler. Der gnisten ikke er, overføres ikke budskapet slik at det griper hjertet og blir til velsignelse.

Jeg skulle ønske at disse linjene kunne stanse en og annen til ettertanke. En kan bli så opptatt av bekjennelse og rett forkynning, at en glemmer å undersøke om overføringsmulighetene er i orden.

Ole Rolfsnes.

## Om ekteskapsbrudd

Av Martin Luther

Det er ekteskapsbrudd når en ektemann eller ektehuustru ikke nøyes med sin ektefelle, men også innlater seg i intime forhold med andre. Enten med ugifte eller med andre ektefolk. I siste tilfelle blir det dobbelt ek-

teskapsbrudd. Selv om ikke skriften sa det, vilde vår fornuft si oss at slikt var stor synd. Intet fornuftig menneske vil kunne kalle det en roverdige ting at man ikke holder et så hellig endelig løfte som det man har gitt an-



gående den ekteskapelige troskap, men tvertom samvittighetsløst bryter det. Foruten at man ved ekteskapsbruddet begår mened, begår man et tyveri og røveri, idet man berøver en annen det som tilhører ham. Også hedningene holder ekteskapsbrudd for en stor synd, og de bærer ikke over med det og kaller det en god spøk eller barnestreker som så mange som med urett bærer kristennavnet gjør.

Hver eneste en av oss som vil være en kristen i gavnet og ikke bare i navnet, må huske på at Gud har dømt horkarlen. (Hebr. 13, 4) Hva sier ekteskapsbryterne til det? — Tror dere å kunne unnfly Guds straffedom? Ennu en ting av viktighet må vi huske på: Av ekteskapsbrudd oppstår også andre laster og forbrytelser, som f. eks.: Bedrageri, urettferdighet, drap og mord! — Også økonomien lider ved det, for vi har enno ikke hørt om noe hus hvor ekteskapsbrudd hersker, at velstanden stiger, for der tenker den troløse ektefelle ikke på heimens beste, men først og sist på sine urene lyster.

## Midler mot ekteskapsbrudd

Ekteskapsbrytere bør tenke over disse ordene: «Alt hva dere vil at menneskene skal gjøre mot dere, det må dere også gjøre mot dem!» — Tenk for *en gangs skyld* grundig igjennom dette: Hva vilde *du* synes om å bli behandlet på samme måte som du no behandler din ektefelle? Men ikke bare det åpenbare brudd, — selve gjerningen — må du vokte deg for. Jesus sier: «*Hver den som ser på en kvinne for å begjære henne, har allerede bedrevet hor med henne i sitt hjerte!*» På denne måten lærer han oss at ekteskapsbrudd også skjer med øyne, munn og ører, ja, allermost med hjertet. Hvis hjertet er fullt av ond lyst venten man bare på høve til å omsette denne lusten i gjerning. Det blir på dednne måte umulig for oss mennesker å være kompetente dommere når det gjelder å dømme vår neste. Ja, for vi er vel ikke

bedre og mere moralske fordi vi enno ikke har sett noe høve til å gjøre det vil gjerne vilde gjøre, og som hjertet uavlatelig brenner i begjær etter? En mann kan sitte i fengsel og ønske en annen døden. Han er i virkeligheten like god morder, som om han hadde utført gjerningen fordi om hans fengselscelle hindrer ham i å omsette sitt ønske i handling!

Du kan spørre: Men når man bare gjenom å se på en kvinne kan begå ekteskapsbrudd, hvordan kan man da holde seg fri? Menn og kvinner må jo bo sammen og omgås. Vi kan ikke fly ut av verden eller la øynene stikke ut. Svaret blir at Kristus aldri har forbudt oss å leve og drikke og spise sammen eller å fornøye oss i hverandres selskap. Alt dette er naturlig og rett, men når du skal se på en kvinne skal du se *uten å begjære henne*. Med andre ord: De fire ord«*for å begjære henne*» faller bort.

Mesteren forbyr oss ikke å se på en kvinne eller på hvor mange kvinner vi vil. Han bare sier at vi ikke skal se på henne for å begjære henne. — La oss endelig holde dette klart for oss.

Den største anledning til ekteskapsbrudd oppstår forresten av at man ikke har øye for sin ektefelle, men bare spiler dem opp når man ser på *andre*, — Da går snart hjertet samme veg som øynene, og man begynner straks å begjære hva man ikke har. Hos sin ektefelle ser man deretter bare det som er ufullkomment og skrøpelig. Man ser helt bort fra vedkommendes gode sider. — Den riktige kunst i ekteskapet og det sterkeste vern mot ekteskapsbrudd er — *når alt kommer til alt*, — at ektefellene bare vil ha hverandres gode egenskaper for øye og ikke dømme hverandre så strengt. Gjorde vi dette til vår første regel i samlivet, så vilde vi snart lære å elske og akte hverandre.

## Om skilsmisse

Spørsmålet blir her om det er riktig å la seg skille fra hverandre, hvis man ikke av en



eller annen grunn kommer overens. — Kristus har selv gitt oss svaret på det: «*Hva Gud har sammenføyet skal mennesket ikke atskille.*» Vi ser jo til enhver tid all den elendighet som følger av den ting at mann og kone løper fra hverandre for bagatellers skyld. Det er naturligvis verst for barna. Hva slags oppdragelse skal slike ulykkelige barn få, og hva slags synsmåter må de ikke fra de spedeste år til egne seg? Men en ting nevner Kristus som skiller: Hor! Men selv når det gjelder hor, må det grundig bevises, at ekteskapsbrudd har funnet sted. I motsatt fall vilde mange lyve på deres ektefeller bare for å bli dem kvitt. Bortsett fra hor er det enno en årsak: Når den ene ektefelle uten noen gyldig grunn løper bort fra den annen. Dessuten må det overlates til øvrigheten å dømme om av hvilke årsaker den vil skille ektefolk ad ettersom skriften overlater dette til samvittigheten. Det er sikkert helt riktig å oppheve slike ekteskaper, som — *om de fortsattes* — vilde resultere i mord og ulykke!

Ja, sier du kanskje, men om noen har en syk ektefelle, som ikke mere kan yte ham den ekteskapelige plikt, kan han så ikke ta seg en annen? Svaret må allikevel bli benektende. Du skal tjene Gud i din syke ektefelle og pleie henne med omhu. Det er vel og bra nok, sier du, men er ikke slikt farlig? Er det ikke farlig for meg å leve sånn? Kan jeg ikke ta ubotelig skade av det? — Nei, min venn, du skal nettopp no for alvor tjene din syke ektefelle og bære deg for den lidelse som Gud har tilskikket deg. La så Ham sørge, og vær viss på at Han skal gi deg nåde, så du ikke får mere å bære på enn du kan klare.

### Barnas plikter mot foreldrene

Det fjerde bud lærer oss, at vi er skyldige våre foreldre tre ting: For det første en alltid rede og villig lydighet i alt hva dine foreldre krever og vil ha — så framtidig det ikke strider mot din samvittighet og Guds bud.

Og du skal vel å merke ikke knurre og brumme før du gjør det de ber deg om, men du skal gjøre alt villig og gjerne. Og en slik lydighet er du ikke bare skyldig dem i dine barndomsår, men også når du er blitt stor og voksen. Men, som ovenfor anført, hvis de forlanger noe som strider mot Guds bud, da skal du svare: *Vi har en Gud som er mere enn du!* For det annet skal du også ha ærbødighet for dem. Ikke bare en utvortes ærbødighet som gir seg uttrykk i ord, men også en innvortes, slik at du akter dem høyt i ditt hjerte. Noen vil kanskje spørre om man også skal akte syke, vanføre, fattige og foraktede foreldre. En kan vente seg slike spørsmål fordi mange både ergrer og skammer seg over far og mor fordi de meget heller vilde kommet av rike og mektige foreldre. Disse vil vi be tenke over dette: «*Har ikke Gud skammet seg ved å gi meg et slikt menneske til far, hvorfor skulle jeg skamme meg over ham?* — Har det behaget den høyeste å virke i ham, og å skape meg ved ham, hvorfor skulde da jeg være misfornøyd? Derfor vil jeg i ham ære Guds verksted.» Du ser altså at ærbødigheten ikke har sin opprinnelse fra foreldrene selv, men fra Gud i foreldrene, når du anser dem for Guds verksted. Hvem vil vel forakte en fyrstes verksted? Hvilken mesters verk hater det verksted hvori det ble gjort? Slik må også barna se på sine foreldre. Og her er ingen unntagelse eller standsforskjell hvor høyt på strå man mener seg å være. Som også Salomo gjorde i 1. Kong. 2, 19: «*Og han stod opp og gikk sin mor imøte og bøyde seg ned for henne; og han satt på sin trone, og man satte en stol til kongens mor, og hun satt ved hans høyre side.*» En slik ære skal man heller ikke bare vise sine foreldre ved å bøye hodet og ta hatten av for dem, — skjønt selv dette no er blitt uhyre sjelden å se, — men av ganske hjerte. Husk at Gud sier ikke: Din hånd, munn, tunge eller ditt kne skal ære far og mor, men du, det er: Med hele ditt vesen! Derfor skal du heller

ikkke tale ondt om dine foreldre, le eller spotte over dem, for det er synd av den sjofleste slags. Les hva vismannen Jesu Sirach sier om dette i 3. kap., fra 1. til 15. vers. Han har rett når han sier: *«Å ære din far er din egen ære, og å forakte din mor er din egen skam!»*

For det tredje skal barna hjelpe sine foreldre, når de er i nød og behøver det, og likeledes ernære dem på beste måte, når de er blitt gamle og hjelpeløse. Hver den som ikke gjør dette mot sine foreldre, han skal vite at han holder ikke budet. Burde ikke vårt eget takknemmelige hjerte få oss til å gjøre det samme for våre foreldre, som de har gjort mot oss? Våre foreldre har slitt og slept av beste evne for at vi skulde få alt det vi trengte. Bør ikke vi pleie og oppvarte dem når de er blitt gamle og hjelpeløse, og heller selv mangle noe enn at de skulde lide nød? Gjør vi ikke det, da vil forbannelsen ramme oss. Da er vi ikke bedre verd enn at våre egne barn handler likedan med oss og lar oss lide nød i vår alderdom. For slik som du gjør mot dine foreldre, slik tør du iallfall håpe på at det skal handles likedan med deg! Det finnes jo også mange sære og urimelige foreldre, men de har allikevel gjort deg godt, og derfor må du ha tålmodighet med dem, og vokte deg nøye for å synde mot dem. Ja, således er det Gud velbehagelig, og han har derfor lagt en særegen velsignelse på dette bud, hvorved han har villet antyde, hvor særdeles nøye han vil ha det etterlevet.

\*

I tilknytning til disse fritt bearbejdede stykker av Martin Luther, kunde det kanskje være både ønskelig og nødvendig å si noen ord om barnas forhold til sine foreldre nettopp i vår tid. Nettopp fordi det fjerde bud er lagt oss så inntrengende på hjerte kan det ha sin store betydning å få klarlagt om ikke meget av all den elendighet som vi no gjennomlever er kommet over oss nettopp fordi vi ikke har overholdt det fjerde buds tre direktiver.

Vi er vel alle fullt klar over at overtredelsen av det fjerde bud er legio og alltid har vært det. Det er ikke noe nytt av idag. Det er århundres overtredelser og forsømmelser som kommer igjen i form av Guds straff over våre hoder. Fedrenes misgjerninger heimsøkes på barna heter det, og det er sant; men vi kan ikke alltid stå og peke på fedrene og si: Det kan vi takke dem for. Vi er selv fedre, selv ansvarlige for våre handlinger, og her kan vi godt si, at intet bud er mere aktuelt enn akkurat det fjerde.

Hemmeligheten ved det fjerde bud ligger i hva Luther sier, når han omtaler far og mor som Guds eget verksted. Far og mor er Guds stedfortredere her på jorden, og blir da symbolet på vår hellige himmelske far. Det er derfor Gud, skaperen, vi først og framst ærer ved å elske og akte far og mor, og deretter oss selv som frukten av Guds virke i sitt jordiske verksted. Vi er Hans sønner og døtre, og det burde derfor inngyte oss ærefrykt at vi er skapt i Hans bilde og med en gnist av Hans ånd i oss.

Vi mennesker har vært blinde, og er det dessverre enno. Begjæret etter makt og ære, gull og gods har fått oss til å bryte alle Guds bud. Det har fått oss til å *«gi det til templet, som vi var skyldige far og mor»*, for at vi skulde høste ære og få en god og hederlig omtale.

Ser vi ut over verden idag, så møter det oss et forferdelig syn. Krig og mord, sult og nød og elendighet overalt. Og selv her heime i det små ser vi begjærets demon rase som aldri fød.

Ærer vi far og mor? Oppfyller vi dette ene bud i loven? Husk at det henger nøye sammen med dem som Kristus kalte de to store bud og i hvilke alle de andre var innbefattet: *«Du skal elske Herren din Gud over alle ting, — og din neste som deg selv!»*

Men Gud ærer vi best gjennom å overholde budene, og blant dem det fjerde, som også innbefatter alle de andre. Den som elsker

og ærer sine jordiske foreldre, han elsker og så sin himmelske far. Han begjærer ikke nestens gods. Gjorde han det, vilde han ikke gjøre sin skyldighet mot far og mor. Han slår ingen ihjel, og han driver ikke hor. Han tar sikkert vare på sabbaten, og gjør sin skyldighet mot sin neste etter beste evne. Men det er få som overholder det fjerde bud prikkfritt. Særlig vår tids mennesker.

Ser vi litt på ungdommen av idag, så oppdager vi snart at det store flertall ikke tar det ringeste hensyn til sine foreldre. Det faller dem ikke inn å meddele far og mor selv så viktige nyheter som at de har forlovet seg. Kjære, slikt er så gammeldags. En kan ikke være bekjent av å praktisere slike foreldete anskuelser som å spørre far og mor til råds.

«Gammel'n er stakk stein konservativ», sier 16-åringene, og trekker ringeaktende på skuldrene. De kan tjene penger og bo heime, men det faller dem ikke inn i drømme å betale sin simple skyldighet til mor og far, hvis de på noen mulig måte kan unngå det. Ånei, en er da ikke så korka heller! «Har vi bedt om å bli født kanskje?» spør de med streng anklagende mine. Er den eldste av søskenflokket hjulpet fram til en god stilling gjennom fars og mors ufattelige slit og selvforsakelse, så er det sjelden det hender at denne håpefulle sønn til gjengjeld gir sine yngre søsken en håndsrekning. Far og mor er blitt gamle og slitte. De orker snart ikke mere. Men like til det siste unndrar barna seg alt ansvar. Ansvar? Det er foreldrene som har ansvar. De har ikke noen andre enn seg selv å ha ansvar for og knapt nok det.

Det hender, om ikke alltid, så altfor ofte, at foreldre som har utført rene heltebedrifter i retning av å stille godt utrustede sønner og døtre til fedrelandets disposisjon, — at disse samme hverdagens helter dør på fattighus eller på forsorgen, skjont deres barn sitter i gode stillinger. De vil neppe vedkjenne seg sine foreldre, og langt mindre hjelpe dem. —

Selvfølgelig er det ofte delvis foreldrenes

egen skyld, idet de ikke krever betaling av de voksne barna, som bor heime og har sin forpleining der. De har selv gjort seg til slaver og må nå betale for det. Men det er ikke noen undskyldning for barna. Hvert menneske og hver ny generasjon må selv svare for sine handlinger på oppgjørets dag, og da hjelper det ikke å komme med utflukter.

Verden står i dag i nyskapingens tegn, og vi gjennomlever derfor alle de fødselsveer, som skriften forteller oss om. Men midt gjennom krigens blodige vannvidd stråler lyset fra Gud. Han er virksom og mektig som aldri før — eller rettere sagt: Guds time nærmer seg, da han skal gjøre opp med mørkets fyrste og alle de som øver urett.

Men la oss, mens vi tålmodig og fortrøstningsfulle venter på Herrens dag, alle beflitte oss på å hedre far og mor og gjøre rett for oss hvor vi ferdes. — I denne trengselstid burde Martin Luther — vår veldige kirkereformator — igjen få lov til å tale til oss og til å bli hørt.

*Fra Herren er min hyrde av Martin Luther.*

## Program

### FOR SOMMARSKULANE 1974

#### 1. Sommarskule på Randaberg

17. — 21. juli.

Leiarar : Godtfred Nygård og Tore Harestad

Talarar : Tore Nilson, Gudmund Hjorthaug, Odd Dyrøy, Amund Lid og G. Nygård.

*Onsdag 17. juli :*

Kl. 19.00 : Samling og kveldsmat. Kl. 20 : Samlingsmøte ved leiarane.

*Torsdag 18. juli :*

Kl. 10.00 : Årsmøte, formannen leier. Kl. 17.00 : Bibeltime ved Tore Nilson. Emne : Adam, hvor er du (1. Moseb. 3 som blir tekst og underlag for alle Nilson sine bibeltimar). Kl. 20.00 : Kveldsmøte ved Lid.



---

**Fredag 19. juli :**

Kl. 10.00 : Bibeltime ved Hjorthaug. Emne: De er ei utvald ætt. Kl. 11.30 : Bibeltime ved Tore Nilson. Emne: Sort er jeg, men yndig (Høgsongen). Kl. 17.00 : Bibeltime ved Dyrøy. Emne: Ingen er som Gud. Kl. 20 : Kveldsmøte ved Tore Nilson. Offer.

**Lørdag 20. juli :**

Kl. 10.00 : Bibeltime ved Tore Nilson. Emne: Min venn er hvit og rød (Høgsongen). Kl. 11.30 : Bibeltime ved Nygård. Emne: Den Sonen får frigjort, han blir verkeleg fri. Kl. 17.00 : Bibeltime ved Tore Nilson. Emne: Hvem er han som kommer hit opp fra ørkenen? Kl. 20.00 : Kveldsmøte ved Hjorthaug.

**Søndag 21. juli :**

Kl. 10.00 : Møte ved Tore Nilson. Offer Kl. 11.30 : Avslutningsmøte ved Dyrøy og Nygård. (Blir det gudsteneste kl. 11.00, talar Tore Nilson der, og dei andre to møta fell då bort.)

Send innmelding før 10. juli til Arne Voll, 4070 Randaberg på Jæren. Telefon Stavan-ger 40197. Prisen for opphaldet blir kr. 125,- for voksne, kr. 65,00 under 15 år, fritt under 6 år.

*Alle må ta med spisebestikk og sovepose eller sengkler.*

**2. Sommarskule på Sunnhordland  
Folkehøgskule, Halsnøy**

**31. juli — 4. august.**

Leiar : Amund Lid. Talarar : Ole Brandal, Reidar Linkjendal, Odd Dyrøy og Amund Lid.

**Onsdag 31. juli :**

Kl. 19.00 : Samling og kveldsmat. Kl. 20 : Samlingsmøte ved leiaren.

**Torsdag 1. august :**

Kl. 10.00 : Bibeltime ved Ole Brandal. - Kl. 11.30 : Bibeltime ved Amund Lid. Kl. 17 : Bibeltime ved Linkjendal. Kl. 20 : Kveldsmøte ved Brandal.

**Fredag 2. august :**

Kl. 10.00: Bibeltime ved Linkjendal. — Kl. 11.30 : Bibeltime ved Brandal. Kl. 17.00: Bibeltime ved Lid. Kl. 20.00 : Kveldsmøte ved Linkjendal.

**Lørdag 3. august :**

Kl. 10.00 : Bibeltime ved Lid. Kl. 11.30 : Bibeltime ved Brandal. Kl. 17.00 : Bibeltime ved Linkjendal. Kl. 20.00 : Kveldsmøte ved Dyrøy.

**Søndag 4. august :**

Kl. 10.00 : Møte ved Dyrøy og Linkjendal. Kl. 11.30 : Avslutningsmøte ved Brandal og Lid. Offer.

Send innmelding før 20. juli til Amund Lid, 5600 Norheimsund, tlf. 75. Prisen for opphaldet blir kr. 150,00 for voksne, kr. 80,00 under 15 år, fritt under 6 år.

*Alle må ta med sovepose eller sengkler !  
Så er du og dine hjarteleg velkomne til  
sommarskulane !*

Styret.

---

**VI ANBEFALER FØLGENDE BØKER :**

**Andersen, Øivind :** I sjelesorg hos Jesus. Lunde. Kr. 30,—.

**Andersen, Øivind :** Livets brød  
Lunde. Kr. 35,—

**Valen-Sendstad, Olav :** Torna i kjødet  
Lunde. Kr. 20,—